

БАЙКИ

- Зарубіжна байка
- Давня українська байка
- Сучасна українська байка

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 84(4)–7
Б90

Б90   Байки: Навчальний посібник/Упорядники: Будна Н.О., Паронова В.І.—
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2022. — 96 с.

ISBN 978-966-10-8541-0

До книжки увійшли кращі байки зарубіжних та українських авторів,
які жили і творили в різні часи. Сюжети байок вчать розрізняти добро
і зло, розпізнавати приховані мотиви вчинків інших людей та замислю-
ватися над власними словами і вчинками.

Для широкого кола читачів.

ББК 84(4)–7

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-8541-0

© Упор.: Будна Н.О., Паронова В.І., 2006
© Навчальна книга — Богдан,
макет, художнє оформлення, 2022

Зарубіжна

байка

 ЕЗОП
(VI ст. до н.е.)

МУРАШКИ І ЦИКАДА

Мурашки взимку сушили на сонці вогке збіжжя, коли до них підійшла голодна Цикада й попросила, щоб їй дали їсти. Тоді вони спитали її, чому вона не заготовувала собі харчів улітку, а вона їм: “Мені все було ніколи, я співала”. На це Мурашки, сміючись, відповіли: “Якщо ти співала улітку, то потанцюй узимку”.

Не слід зневажати нічого, щоб згодом не довелося шкодувати.

Переклад А. Білецького

ХЛІБОРОБ І ЗМІЯ

Хлібороб узимку знайшов задубілу від холоду Змію, пожалів її і поклав за пазуху. Змія відігрілася, опритомніла і вкусила свого благодійника. Хлібороб, умираючи, сказав: “Страждаю по заслузі, бо пожалів гадину”.

Байка доводить, що негідники не змінюють своєї вдачі навіть тоді, коли їм роблять найбільше добро.

Переклад Ю. Мушака

КРУК І ЛИСИЦЯ

Крук украв кусок м'яса і сів на якесь дерево. Побачила це Лисиця й захотіла відібрати м'ясо. Вона стала перед Круком і почала вихваляти його велич і красу, кажучи, що йому найбільше з усіх годилося б царювати над птахами, і це сталося б напевно, коли б він мав голос. Крук хотів похвалитися, що в нього є голос, закрякав і випустив м'ясо. Лисиця підбігла, вхопила м'ясо і сказала: “О, Круче, коли б ти мав також розум, тобі більше не бракувало б нічого, щоб стати царем”.

Ця байка стосується нерозумної людини.

Переклад Ю. Мушака

ХЛІБОРОБ І ЙОГО ДІТИ

Хлібороб, відчувши, що скоро помре, вирішив навчити своїх дітей добре обробляти землю. От він покликав їх і сказав: “Діти, в одному з моїх виноградників закопано скарб”.

Після його смерті діти взялися за лемеші та мотики і скопали все поле, але так і не знайшли скарбу. Зате врожай з виноградників був в декілька разів більший.

Байка доводить, що скарб для людей — це набуте працею.

Переклад Ю. Мушака

ПАСТУХ-ЖАРТИВНИК

Колись та десь був собі пастух, пас у горах вівці. Одного дня він геть знутився біля овець і йому схотілося вигадати якусь забавку.

Думав, думав — і надумав. Став на великий камінь і закричав:
— Вовки! Вовки! Рятуйте!

Почули його інші пастухи та кинулися щодуху на крик.

- Де вони? — питали в хлопця.
- Хто? — здивувався пастух, що сидів собі спокійно на камені.
- Та вовки ж! Де ти їх бачив? Кажи швидше!

Але пастух зареготовав:

— Ха, ха, ха! Ха, ха, ха! Невже ви й справді повірили, що вовки?
То ж я хотів тільки налякати вас та пожартувати!

— Добрий мені жарт! — гнівно промовив один пастух.

— Батогом би тебе почастувати, щоб сам так побігав! — докинув другий.

І пастухи подалися до своїх овець.

А хлопець дуже стішився зі своєї витівки і сміявся з недотеп.

За кілька днів хлопець, пасучи вівці, знову закричав:

— Вовки! Вовки! Рятуйте!

Пастухи зачули крик та й кажуть один одному:

- Може, він знову жартує?
- А коли ні?
- Ну, то біжімо!

І щосили кинулись бігти. А, прибігши, побачили — хлопець заходиться сміхом.

Пастухи розгнівалися не на жарт, але нічого не сказали і мовчки повернулися до своїх овець.

Минув якийсь час. Одного разу сидів пастух під деревом біля багаття і раптом, глянувши на отару, завмер із жаху. Величезний вовцюга, вишкіривши зуби, мчав просто на овець.

— Вовк! Вовк! Рятуйте! — закричав він.

А пастухи, зачувши крик, засміялися:

— Чуєте цього брехуна?

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
книги.